

Hightech Innovatie in het Defensiedomein

Introductie

Nederland is internationaal één van de koplopers in innovatie. Het ministerie van Defensie wil meer gebruik maken van Nederlandse innovatie voor de veiligheid van Nederland en Europa. Echter, voor veel bedrijven is de defensiemarkt niet hun primaire focus. Toch zijn de geavanceerde technologieën waarin Nederlandse hightech-bedrijven innoveren passend in de Defensie Industrie Strategie. Om de kennis en technologie van deze bedrijven te kunnen benutten in producten voor de krijgsmacht zijn een aantal stappen noodzakelijk die we hieronder in drie hoofdpunten uiteenzetten. Voor alle drie de punten geldt dat duidelijkheid over de technologiebehoefte van de krijgsmacht op korte, middellange en lange termijn noodzakelijk is evenals inzicht in het potentiële economisch verdienvermogen indien een bedrijf voor defensie gaat produceren (de 'valorisatie').

Drie hoofdpunten ter versterking van hightech innovatie in het defensie domein

- **Benut de Nationale Technologie Strategie als basis voor de Defensie Innovatie Strategie**
  - Bouw voor de (middel)lange termijn verder op de kennisopbouw en technologieontwikkeling in het kader van de Nationale Technologie Strategie (NTS).
- **Stimuleer een internationale aanpak**
  - Internationaal inzetten op Nederlandse control points.
  - Ondersteun bedrijven bij het deelnemen aan internationale defensie-innovatieprogramma's en op administratief en juridisch vlak.
- **De overheid als launching customer**

Benut de Nationale Technologie Strategie als basis voor de Defensie Innovatie Strategie

De minister van Economische Zaken heeft in januari 2024 de Nationale Technologie Strategie (NTS) gelanceerd¹². De NTS prioriteert 10 sleuteltechnologieën, mede op basis van het belang voor de nationale veiligheid. Het merendeel van de NTS-prioriteiten zijn al geïdentificeerd als relevant voor defensietoepassingen. Het defensiedomein profiteert daarom van deze concentratie van aandacht en middelen, met name door vroege-fase onderzoek en technologische innovatie. In de Kennis en Innovatie Agenda (KIA) Sleuteltechnologieën werken kennisinstellingen, overheid, hightech-bedrijven en topsectoren samen aan het uitwerken van de NTS-ambities en maken die concreet door het opstellen van actieagenda's. De innovatiebehoefte van Defensie op (middel)lange termijn (zoals onder andere verwoord in de Defensie Innovatie Strategie) kan onderdeel uitmaken van deze actieagenda's die de aanpak voor de komende 6 tot 8 jaar vastleggen. Een versterking van deze aanpak vanuit het ministerie van Defensie is gewenst, zowel m.b.t. inbreng van domeinexpertise, innovatiebehoefte als financiering van onderzoek en innovatie.

Een belangrijke ambitie van de NTS is dat specifieke gefocusseerde technologieontwikkeling leidt tot *control points*: waardevolle duurzame posities in een waardeketen. In de actieagenda's voor de NTS-technologieën van de KIA Sleuteltechnologieën wordt ingezet op control points, die leiden tot valorisatie door het bedrijfsleven.

Stimuleer een internationale aanpak

Internationaal inzetten op Nederlandse control points

¹ Kamerstuk 33009-140, 19 jan 2024

² [Nationale Technologiestrategie \(NTS\)](#)

Het overgrote deel van de Nederlandse bedrijven die in de defensiemarkt actief zijn leveren aan een eindverantwoordelijk bedrijf in het buitenland. Bedrijven met een *control point* in hun technologie- of productaanbod hebben concurrentievoordeel. Deze control points kunnen ook in defensietoepassingen van grote waarde zijn omdat ze een eindproduct uniek maken in bijvoorbeeld prestaties, duurzaamheid of productiemethodologie. Voor gevestigde NTS-technologieën (onder andere *imaging technologies*) hebben wij als Nederland al verschillende control points, voor opkomende NTS-technologieën (bijvoorbeeld *quantum technologies*) is dit een haalbare ambitie mits we blijven investeren in deze technologieën.

Ondersteun hightech-bedrijven

Om bedrijven die (nog) niet opereren op de defensiemarkt de ruimte te bieden zich internationaal te manifesteren, is er de mogelijkheid om deel te nemen aan internationale innovatieprogramma's zoals het NAVO-programma DIANA³ en het Europees Defensie Fonds⁴. Deze programma's hebben grote waarde, maar ontsluiten niet het gehele innovatiepotentieel van het Nederlandse bedrijfsleven. DIANA richt zich vooral op startups. De EDF-regeling is complex en maakt het lastig om juist die bedrijven te bereiken die nog niet opereren op de defensiemarkt. We adviseren om vooral de ecosystemen van bedrijven die aan NTS-technologieën werken te koppelen aan de innovatiedoelen die het EDF stelt en deze bedrijven te ondersteunen in deelname aan het EDF. Een actieve rol vanuit het ministerie van Defensie is welkom.

Verder kan de overheid het bedrijfsleven op administratief en juridisch vlak ondersteunen om valorisatie te stimuleren. Nederlands bedrijven hebben voor iedere component in NAVO-toepassingen een *NATO Stock Number* nodig dat aangevraagd moet worden door een nationale defensieorganisatie. Ook komen bij contractuele overeenkomsten met defensieorganisaties buiten Nederland vaak specifieke juridische eisen op waar de meeste bedrijven geen ervaring mee hebben. De Nederlandse overheid kan hierop ondersteunend acteren naar het bedrijfsleven toe.

De overheid als *launching customer*

Het inkoopbeleid van de Nederlandse overheid heeft de potentie om valorisatie van innovaties significant te versterken. Dit leidt tot internationale afzetmogelijkheden van innovatieve oplossingen en een aanzienlijke hefboom in economisch verdienvermogen. We adviseren een innovatieaanpak op geschikte technologiedomeinen gelijk aan de sectoragenda maritieme maakindustrie⁵, waarbij zowel economisch verdienvermogen als het belang van productontwikkeling voor Defensie en voor andere ministeries tezamen worden bekeken. Met name in het defensiedomein is de inkoopkracht van het ministerie van Defensie van groot belang voor succesvolle valorisatie door het bedrijfsleven.

Achtergrond

Holland High Tech is de topsector High Tech Systemen en Materialen. Bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden werken in ons ecosysteem intensief samen aan innovaties in publiek-private samenwerkingen. Teams van experts ontwikkelen binnen Holland High Tech met behulp van NTS-sleuteltechnologieën structurele oplossingen voor de grote uitdagingen waar Nederland voor staat. Holland High Tech stimuleert hiermee innovatie, samenwerking, internationalisering én economische groei. Deze werkwijze van Holland High Tech heeft zijn kracht bewezen, zowel in het vinden van oplossingen als in het creëren van nieuwe toepassingen van technologie. Het ecosysteem van Holland High Tech bestaat uit 89.000 ondernemingen waarin meer dan 500.000 professionals werken. In de topsector opereren zowel multinationals als MKB, start-ups en scale-ups. Samen zijn we verantwoordelijk voor 165 miljard euro productiewaarde en ruim 70 miljard euro aan exportwaarde.

³ <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/diana>

⁴ [Europees Defensie Fonds \(EDF\) | RVO.nl](#)

⁵ Kamerstuk 31409-423, 26 okt 2023